

Zitting 1977–1978

14 666

Wijziging van enkele overgangsbepalingen in de Drank- en Horecawet

Nr. 5

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 1 november 1977

Het verheugt de ondergetekenden dat uit het voorlopig verslag zoveel waardering voor het onderhavige wetsontwerp blijkt en met name dat daarbij wordt ingestemd met het uitgangspunt van de regeling: het waarborgen van de voortzetting van zoveel mogelijk bedrijven, maar het daarbij overkort handhaven van die inrichtingseisen die uit sociaal-hygiënisch oogpunt het belangrijkste zijn. Door dit laatste element wijken de huidige voorstellen af van die in het amendement-Portheine, hetgeen het achterwege blijven van een verwijzing naar dat amendement moge verklaren.

De late indiening van het wetsontwerp, die de ondergetekenden overigens betreuren, bleek niet te vermijden. Weliswaar was, zoals de leden van de fractie van het C.D.A. stellen, tien jaar geleden bekend dat de overgangsregeling op 1 januari 1978 haar werking zou hebben verloren, niet bekend was dat aan een voortzetting van die regeling in beperkte vorm behoefte zou bestaan. Toen die behoefte evenwel bleek, diende bepaald te worden op welke wijze daaraan tegemoet zou worden gekomen. Daarvoor waren verschillende methoden denkbaar, die ieder weer op diverse wijzen konden worden uitgewerkt. De uitwerking van het gekozen systeem bleek niet eenvoudig te zijn, vooral omdat binnen de gekozen algemene regeling rekening moest worden gehouden met allerlei mogelijke, al dan niet aanvaardbare wijzigingen die de betrokken inrichtingen in de overgangsperiode hadden ondergaan, of onder de nieuwe regeling zullen mogen ondergaan, zonder dat de nieuwe faciliteit daardoor verloren gaat.

In het ontwerp wordt geen onderscheid gemaakt tussen inrichtingen in stedelijke en in niet-stedelijke gebieden. Op iedere inrichting die onder de omschrijving van het eerste lid van het nieuwe artikel 76 valt, is de nieuwe faciliteit van toepassing. Aan de wens van de leden van de fractie van de P.v.d.A. op dat punt was dus reeds tegemoet gekomen.

Met betrekking tot de suggestie van de leden van de fractie van de P.v.d.A. om aanpassing aan de hygiënische eisen mogelijk te maken door middel van een subsidieregeling moge worden opgemerkt dat tot 1 juli 1976 een beroep kon worden gedaan op de in het kader van de extra werkgelegenheidsprogramma's ten behoeve van het midden- en kleinbedrijf ontworpen subsidieregeling «beperkte bouwkundige voorzieningen» (Stcrt. 80 van 25 april 1975). Wegens uitputting van de ter beschikking gestelde financiële middelen moest voornoemde regeling per 1 juli 1976 worden ingetrokken.

Op de vraag van de leden van de fractie van het C.D.A., welke subsidieregelingen van toepassing zijn geweest op de bouwkundige aanpassing van horeca-inrichtingen, moge naast bovenvermelde regeling worden gewezen op de subsidieregeling «sanitaire accommodaties middenklassehotels 1975» (Stcrt. 78 van 23 april 1975). Met deze subsidieregeling werd beoogd de aanpassing van de middenklassehotels aan de hogere eisen van comfort die de hedendaagse toerist stelt, te vergemakkelijken. Voorts kon voor het aanbrengen van brandveiligheidsvoorzieningen van bouwkundige aard in logiesbedrijven vanaf augustus 1975 een beroep worden gedaan op de subsidieregeling «brandveiligheidsvoorzieningen logiesbedrijven 1975» (Stcrt. 165 van 28 augustus 1975). Wegens uitputting van de hiervoor ter beschikking gestelde middelen moesten beide regelingen per 1 januari 1977 worden beëindigd.

Gezien de huidige situatie van 's Rijks financiën is de kans niet groot dat tot herinvoering van deze regelingen op een meer permanente basis zal kunnen worden overgegaan. Indien aanpassing aan de hygiënische eisen de financiële draagkracht van de ondernemer te boven gaat, kan hij wellicht gebruik maken van de mogelijkheden die de Kredietbeschikking midden- en kleinbedrijf 1976 biedt alsmede van die van de Rijksgroepsregeling zelfstandigen.

Zonder te kort te willen doen aan de door de leden van de fractie van de P.v.d.A. gereleveerde betekenis van het vrijer wordende gedragsspatroon van de seksen tegenover elkaar, blijven de ondergetekenden van mening, dat het toch op sociaal-hygiënische gronden aanbeveling verdient de eis van afzonderlijke toiletgelegenheden voor vrouwen en voor mannen te handhaven.

Hierbij zij opgemerkt, dat het desbetreffende voorschrift niet de aanwezigheid omvat van gescheiden voorportalen tot de toiletten.

Overigens ligt het niet in de bedoeling van de ondergetekenden de totstandkoming van strengere eisen dan de thans geldende te bevorderen.

In antwoord op de vragen van de leden van de V.V.D.-fractie betreffende de verlichtingseisen wijzen de ondergetekenden erop dat het Besluit inrichtingseisen Drank- en Horecawet niet de verplichting inhoudt de daarin geëiste verlichtingscapaciteit ook volledig te gebruiken. Zij is nodig om onder bijzondere omstandigheden een goede verlichting te waarborgen. De feitelijke verlichtingssterkte onder normale omstandigheden kan dus worden afgestemd op de in de inrichting gewenste sfeer. De ondergetekenden zien dan ook geen aanleiding de voorgestelde faciliteit uit te strekken tot de vereiste verlichtingscapaciteit.

De leden van de C.D.A.-fractie zouden gaarne vernemen in hoeverre zich de lokaliteitseisen van de Drank- en Horecawet verdragen met de eisen gesteld in de Modelbouwverordening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. De ondergetekenden merken hieromtrent op, dat de Modelbouwverordening geen specifieke eisen kent voor de hier bedoelde bedrijven. Voor zover deze verordening een aantal eisen inhoudt ten aanzien van gebouwen, geen woongebouwen zijnde, zijn dit minimeisen die niet in de weg staan aan de in het Besluit inrichtingseisen Drank- en Horecawet gegeven voorschriften.

In antwoord op de vragen van deze leden met betrekking tot de brandpreventie delen de ondergetekenden mede dat de Modelbouwverordening eisen stelt omtrent de brandveiligheid van bouwwerken in het algemeen (artikel 152) en ten aanzien van een reeks constructieve onderdelen van gebouwen. Voorts kunnen krachtens artikel 254 nadere eisen worden gesteld ten aanzien van de inrichting van gebouwen met betrekking tot de voorkoming, beperking en bestrijding van brand en de ontkoming bij brand. Bij de te stellen nadere eisen dienen volgens het derde lid van dat artikel de bepalingen en aanbevelingen, voorkomende in de onderscheidene richtlijnen voor de brandbeveiliging van gebouwen, uitgegeven door het Nederlands Normalisatie-instituut en in NEN 3028, uitgave 1957, als richtlijnen te worden aangehouden.

Met het georganiseerde bedrijfsleven is geen overleg gepleegd in verband met de korte tijd die voor de voorbereiding van het wetsontwerp beschikbaar was. Overigens waren de in die kringen levende wensen uit contacten op verschillende niveaus voldoende bekend. Ook met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten kon geen overleg meer plaatsvinden.

De in de memorie van toelichting genoemde globale getallen betreffen het aantal inrichtingen, waarvan de exploitatie is voortgezet met een beroep op het huidige artikel 76. Deze getallen zijn gebaseerd op door de gemeentebesturen verstrekte gegevens. Aan het van de zijde van het departement van de eerste ondergetekende gedane verzoek tot het verstrekken van de gegevens is nog niet voor alle inrichtingen voldaan. Bij het natrekken der gegevens blijkt dat voor vele der betrokken inrichtingen de eisen op het punt van de afmetingen der lokaliteiten geen probleem opleveren. De aanpassing aan de andere inrichtingseisen is in volle gang. Gebleken is tevens dat voor een niet onaanzienlijk aantal inrichtingen een beroep op artikel 76 achterwege had kunnen blijven, omdat zij aan de inrichtingseisen voldoen.

Door de wijze van inzameling der gegevens is een uitsplitsing als door de leden van de C.D.A.-fractie gevraagd, in beginsel mogelijk.

Aangezien echter op een algemene regeling werd aangestuurd, zijn de reeds verwerkte gegevens niet zodanig gerangschikt dat het gevraagde onderscheid daaruit blijkt. Deze omstandigheid en die dat de gegevens nog niet volledig zijn, terwijl een deel van de ontvangen gegevens en alle nog te ontvangen gegevens per bedrijf zullen moeten worden geverifieerd, maken het onmogelijk aan de wens van deze leden op korte termijn tegemoet te komen. Hun bereidheid tot het alsnog verstrekken van de gevraagde gegevens vooropstellende, hebben de ondergetekenden zich wel afgevraagd welke rol deze gegevens in het licht van de voorgestelde regeling zouden moeten spelen: die regeling is van toepassing op alle op 30 september 1967 gevestigde bedrijven, ongeacht de plaats van hun vestiging.

De vraag of bij renovatie een beroep op de faciliteit van artikel 76 kan worden gedaan, lijkt met name relevant te zijn voor die gevallen waarin een inrichting, in het kader van renovatie, wijzigingen heeft ondergaan of alsnog ondergaat, waarover het tweede lid, onder a, handelt en die niet vallen onder de in het derde lid, onder a, met betrekking tot die bepaling gemaakte uitzondering. Op deze gevallen is de faciliteit van het eerste lid in beginsel niet van toepassing. Wel biedt het derde lid, onder b, de mogelijkheid dergelijke gevallen alsnog onder de werking van het eerste lid te brengen. Of er aanleiding bestaat van deze mogelijkheid gebruik te maken, zal van geval tot geval moeten worden bezien. De omstandigheid dat de wijzigingen met het oog waarop zodanige voorziening wordt gevraagd, met een renovatie verband houden, speelt te dezen overigens in beginsel geen rol. Naar de strekking van de in het tweede en het derde lid neergelegde regeling gaat het immers om het al dan niet aanvaardbaar zijn van de wijzigingen als zodanig. Het kader waaruit zij voortkomen, kan eventueel van belang zijn bij de beoordeling van de vraag of het derde lid, onder b, kan worden toegepast.

Aan de leden van de fracties van P.v.d.A. en C.D.A. moet worden toegegeven dat wellicht «anders dan wegens overmacht» iets te lichtvaardig is omschreven als «vrijwillig». De gebezigde formulering is ontleend aan de artikelen 33, onder b, en 75, vierde lid, van de Drank- en Horecawet. Zij kwam tevens voor in het eerder in het voorlopig verslag door de leden van de V.V.D.-fractie aangehaalde amendement-Portheine. Ook elders in de vestigingwetgeving (artikel 11, eerste lid, onder b, van de Vestigingwet bedrijven en artikel 10, eerste lid, onder b, van de Vestigingwet detailhandel) wordt zij gebruikt. De ondergetekenden hebben met hun omschrijving te kennen willen geven dat het begrip ruimhartig door de betrokkenen overheidsorganen kan worden gehanteerd. Een zo strikte betekenis als in het burgerlijk recht behoeft er niet aan te worden toegekend. Ook hier is het moeilijk over alle gegeven voorbeelden te zeggen of ze al dan niet onder het criterium «overmacht» zullen vallen. Van sommige daarvan is dat waarschijnlijk – stadsvernieuwing, rechtmatige overheidsdaad – in het geval van herstel wegens achterstallig onderhoud onder geschetste omstandigheden

onwaarschijnlijk, ingeval van faillissement afhankelijk van de omstandigheden.

Evenals in de andere vestigingswetten is de bedoeling van deze bepaling te voorkomen dat een sedert lang stopgezet bedrijf op elk moment zou kunnen worden hervat. In het onverhavige wetsontwerp is de behoefte aan deze bepaling wel heel duidelijk. Het ontwerp beoogt immers de continuïteit in de bedrijfsvoering van een bepaalde categorie van inrichtingen te waarborgen. In gevallen waarin die continuïteit toch al gedurende een bepaalde periode – gekozen is voor minimaal een jaar – is doorbroken, is voor een zodanige waarborg geen aanleiding meer.

De ondergetekenden menen na nadere overweging er de voorkeur aan te moeten geven artikel 77 te handhaven tot een nader bij Koninklijk besluit te bepalen tijdstip. De reden daarvoor is, dat indiening van een voorstel tot wijziging van artikel 10 van de Drank- en Horecawet wordt overwogen. Tot het tijdstip waarop die wijziging in werking kan treden zou de in artikel 77 verleende faciliteit kunnen worden verlengd. In verband hiermee dient dan ook artikel 78 voor zover het op artikel 77 betrekking heeft, te worden gehandhaafd. De verwijzing naar artikel 78 in artikel 79 moet echter geschrapt blijven. Die verwijzing speelt slechts een rol wegens de samenhang met die naar artikel 76. Bij nota van wijzigingen is het ontwerp in deze zin gewijzigd.

Met de kritiek op het intitulé van het wetsontwerp kunnen de ondergetekenden zich niet verenigen. Zij zijn van mening dat het zo beknopt is gehouden als mogelijk was, terwijl het tevens de nodige materiële informatie biedt: slechts enkele overgangsbepalingen worden gewijzigd. Een citeertitel, zoals de commissie voorstelt aan het ontwerp mee te geven, achten zij minder juist: daardoor wordt immers de indruk gewekt dat in het ontwerp – later de wet – een volledige regeling over bruine cafés te vinden is. Dit is in geen deele het geval: het betreft geen geheel afzonderlijke regeling, maar een uitzondering voor wat betreft enkele eisen op het normale regime van de Drank- en Horecawet, dat overigens onverkort blijft gelden.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid en Milieuhygiëne,
J. P. M. Hendriks

De Minister van Economische Zaken,
R. F. M. Lubbers

De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,
J. P. A. Gruijters

De Minister van Justitie,
W. F. de Gaay Fortman